

Syöpämissio Suomen toimintaperiaatteet

1. Tausta ja tarkoitus

Euroopan komissio julkaisi vuonna 2021 EU:n syöväntorjuntasuunnitelman¹ (Europe's Beating Cancer Plan). Suunnitelma kattaa syöpään sairastuneen koko polun tutkimuksesta ja ehkäisystä kuntoutukseen sekä elämänlaatuun hoidon aikana ja sen jälkeen. Syöväntorjuntasuunnitelman rinnalla EU käynnisti syöpämission (EU Cancer Mission²), jonka tavoitteena on tutkimuksen avulla parantaa sekä ymmärrystä syövästä että edistää ennaltaehkäisyä, varhaista toteamista, diagnostiikkaa sekä hoitoa ja sairastuneiden elämänlaatua.

Osana EU:n syöpämission toteuttamista vuonna 2022 käynnistettiin EU Horizon-hanke *Establishing of Cancer Mission Hubs: Networks and Synergies (ECHO-S)*. ECHO-S-hankkeen tavoitteena on perustaa kansalliset yhteistyöverkostot tai -organisaatiot (National Cancer Mission Hubs, NCMH) kaikkiin jäsenvaltioihin. Kansallisten yhteistyöverkostojen tehtävänä on edistää EU:n syöpämission ja syöväntorjuntasuunnitelman sekä kansallisten syöpästrategioiden toimeenpanoa EU:n jäsenvaltioissa niin kansallisella, alueellisella kuin paikallisella tasolla.

¹ Europe's Beating Cancer Plan. European Commission. https://commission.europa.eu/topics/public-health/european-health-union/cancer-plan-europe_en

² EU Cancer Mission. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/cancer_en

Cancer Mission Hub -verkostojen tavoitteena on missiolähtöisesti

- vahvistaa yhteistyötä, vuoropuhelua ja yhdessä tekemistä kaikkien syöpäalan toimijoiden välillä (mm. päättäjät, viranomaiset, terveydenhuollon ammattilaiset, tutkijat, potilaat ja kansalaiset, yritysten edustajat).
- parantaa tutkimuksen ja innovaatioiden avulla ihmislähtöistä syövän ehkäisyä, varhaista toteamista, hoitoa sekä syöpään sairastuneiden ja läheisten elämänlaatua.

Suomessa erityisenä tavoitteena on kansallisen syöpästrategian toimeenpanon edistäminen laajassa syöpäalan toimijoiden yhteistyössä.

Syöpämissio Suomi (Finnish Cancer Mission Hub) perustettiin 15.6.2026 syöpästrategian toimeenpanon käynnistämisen ohjausryhmän päätöksellä ohjausryhmän tehtäviä koskevan asettamispäätöksen (VN/34990/2025-STM-09) mukaisesti.

Tämän dokumentin tarkoituksena on kuvata Syöpämissio Suomen toimintaperiaatteet, jäsenyyden kriteerit, organisoitumismalli, päätöksentekomenettelyt sekä jäsenhakemus toiminnan käynnistämistä ja jatkopäätöksentekoa varten. Toimintaperiaatteet hyväksyttiin ohjausryhmän kokouksessa 12.10.2026.

2. Toimintaperiaatteet

Syöpämissio Suomen toimintaperiaatteet ovat:

- Ihmislähtöisyys: toiminnan lähtökohtana on potilaiden, läheisten ja kansalaisten tarpeiden huomioiminen sekä syöpätaakan vähentäminen.
- Näyttöön perustuva toiminta: valmistelu ja kannanotot perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tietoon, tutkimusnäyttöön ja asiantuntija-arvioon.
- Yhteistyö ja yhteiskehittäminen: verkosto edistää syöpäalan sektorit ylittävää yhteistyötä, tiedonvaihtoa ja yhteisten ratkaisujen valmistelua. Verkosto edistää kansallisen toiminnan yhteensovittamista sekä yhteistyötä eurooppalaisten (mm. Network of Cancer Mission Hubs) ja kansainvälisten syöpäaloitteiden kanssa.
- Luottamus ja keskinäinen kunnioitus: toiminta perustuu rakentavaan, yhdenvertaiseen ja ratkaisuhakuisen vuoropuheluun. Jäsenet sitoutuvat käsittelemään luottamukselliseksi ilmoitettua tietoa asianmukaisesti eivätkä luovuta sitä ulkopuolisille ilman tiedon luovuttaneen tahon suostumusta.
- Monialaisuus: toiminnassa huomioidaan syöpäalan toimijoiden monipuolinen edustus ECHoS-hankkeen Penta helix –mallin mukaisesti (kuva 1). Penta helix –mallin mukaisesti toiminnassa ovat mukaan kaikki syöpäalan toimijat: terveydenhuollon, koulutuksen ja tutkimuksen, kansalaisten ja järjestökentän, viranomaisten ja yritysten edustajat.
- Yhdenvertaisuus: Kaikilla sidosryhmillä on mahdollisuus osallistua toimintaan ja tulla kuulluksi.

- Avoimuus ja läpinäkyvyys: toiminta, valmistelu ja päätöksenteko dokumentoidaan ja niistä viestitään avoimesti. Verkoston toiminnassa tunnistetaan ja ilmoitetaan tarvittaessa toiminnan kannalta olennaiset sidonnaisuudet.
- Jatkuva oppiminen ja kehittäminen: toimintaa arvioidaan säännöllisesti ja kehitetään palautteen, seurannan ja vaikuttavuustiedon perusteella.
- Vaikuttavuus: Verkosto edistää toimia, jotka parantavat syövän ehkäisyä, diagnostiikkaa, hoidon, kuntoutuksen ja seurannan vaikuttavuutta sekä tukevat syöpätaakan vähentämistä väestössä.
- Strateginen rooli: Syöpämissio Suomi ei päättää jäsenorganisaatioiden resursseista, vaan tukee priorisointia, yhteensovittamista ja suositusten valmistelua.

3. Organisoituminen

Syöpämissio Suomi toimii ECHoS-hankkeen kuvaaman³ kansallisen koordinoitun yhteistyön toimintamallilla (Coordinated National Action). Syöpämissio Suomen koordinoivana tahona ja sihteeristön pysyvänä jäsenenä toimii [Kansallinen syöpäkeskus FICAN](#). Syöpämissio Suomen toimielimet ovat jäsenistö, sihteeristö sekä mahdollisesti erikseen asetettavat työryhmät. Lisäksi Syöpämissio Suomi järjestää avoimia tilaisuuksia, joihin ovat tervetulleita aiheesta kiinnostuneet asiantuntijat ja yksityishenkilöt.

3.1 Syöpämissio Suomen jäsenet ja jäsenistö

Syöpämissio Suomen toimintaa käynnistämässä olleet organisaatiot (FICAN, STM, THL, Syöpäjärjestöt) todetaan jäseniksi perustamisvaiheessa. Muut soveltuvat organisaatiot voidaan hyväksyä jäseniksi hakemuksen perusteella. Organisaatioista toimintaan voi osallistua useita yksiköitä sekä henkilöitä. Jäsenillä on oikeus osallistua Syöpämissio Suomen toimintaan sekä esittää toimintaan liittyviä ehdotuksia osana jäsenistöä ja muita toimielimiä. Jäsenyys on maksuton ja voimassa toistaiseksi, ellei organisaatio ilmoita erostaan, lakkaa olemasta tai tule erotetuksi jäsenistön toimesta Syöpämissio Suomen toimintaperiaatteiden vastaisten tai Suomen/EU:n lainvastaisten toimien perusteella.

Jäsenkokous on Syöpämissio Suomen ylin päättävä elin. Jäsenistö koostuu organisaatioista, jotka on hyväksytty verkoston jäseniksi (jatkossa jäsenorganisaatio). Yksittäinen sidosryhmätaho (Penta helix –mallin mukaan: terveydenhuolto, koulutus ja tutkimus, kansalaiset ja järjestökenttä, viranomaiset, yritykset) edustaa 20 % äänivallasta ja sidosryhmätahon sisällä jokaisella organisaatiolla on yksi ääni. Koska sidosryhmätahoissa voi olla eri lukumäärä jäseniä, yksittäisen jäsenen äänivalta päätöksen muodostamisessa vaihtelee.

3.2 Sihteeristö

Sihteeristö vastaa toiminnan suunnittelusta, koordinoinnista, valmistelusta sekä käytännön toimeenpanosta omalta osaltaan. FICAN toimii sihteeristön koordinoivana tahona resurssiensa puitteissa. Sihteeristöön voivat osallistua myös muut organisaatiot, jotka ovat valmiita panostamaan työaikaa verkoston toiminnan

³ECHoS. D2.1 – National Cancer Mission Hubs: concept, structure and governance models. Saatavilla: <https://cancermissionhubs.eu/library>

valmisteluun, koordinointiin ja viestintään. Muut sihteeristön jäsenet hyväksytään jäsenkokouksessa. Tavoitteena on, että sihteeristössä on mukana edustettuna kaikki sidosryhmätahot.

3.4 Työryhmät

Työryhmät ovat tarveperusteisia, määräaikaista tai pysyviä teemakohtaisia ryhmiä, joiden tehtävänä on valmistella tiettyä asiakokonaisuutta, edistää tiettyä painopistettä tai laatia suosituksia tai kannanottoja jäsenistön käsittelyä varten. Työryhmien perustamisesta päättää jäsenistö.

3.5 Roolit ja vastuut

Toimielin	Keskeiset tehtävät	Kokoonpano / periaate
Jäsenistö	Hyväksyy toimintaa ohjaavat periaatteet, päättää jäsenyyksistä vuodesta 2027 alkaen, päättää työryhmien perustamisesta sekä hyväksyy toimintasuunnitelman.	Jäsenorganisaatiot; yksi ääni / jäsenorganisaatio. Kuitenkin siten, että yksittäisen sidosryhmätahon äänet muodostavat 20 % kokonaisäänistä.
Sihteeristö	Valmistelelee jäsenkokoukset, koordinoi ja suunnittelee verkoston toimintaa ja viestintää, tukee työryhmiä sekä ylläpitää jäsenverkostoja ja vastaa käytännön toimeenpanosta omalta osaltaan.	FICAN ja muut työpanoksellaan osallistuvat organisaatiot.
Työryhmät	Valmistelevat rajattuja teemoja, ehdotuksia, suosituksia tai kannanottoja jäsenistön käsittelyä varten.	Jäsenorganisaatioiden sekä tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden edustajia.

4. Päätöksenteko ja kokousmenettelyt

- Jäsenistön kokous on Syöpämissio Suomen ylin päättävä elin.
- Jäsenistö kokoontuu vähintään kerran vuodessa vuosikokoukseen ja tarvittaessa. Jäsenistö valitsee keskuudestaan puheenjohtajan (mahdollisuus jaettuun puheenjohtajuuteen). Vuosikokouksessa päätösvaltaisuus edellyttää, että puolet jäsenorganisaatioista on paikalla.
- Päätöksissä pyritään yksimielisyyteen. Ellei konsensusta saavuteta, päätös tehdään äänestyksellä. Yksittäinen sidosryhmätaho (Penta helix –mallin mukaisesti sisältäen seuraavat tahot: terveydenhuolto, koulutus ja tutkimus, kansalaiset ja järjestökenttä, viranomaiset, yritykset) edustaa 20 % äänivallasta ja sidosryhmätahon sisällä jokaisella organisaatiolla on yksi ääni. Koska sidosryhmätahoissa voi olla eri lukumäärä jäseniä, yksittäisen jäsenen äänivalta päätöksen muodostamisessa vaihtelee.
- Sääntöjä voidaan tarvittaessa täydentää tai muokata jäsenistön vuosikokouksessa.
- Sihteeristö valmistelelee kokousaineiston ja huolehtii pöytäkirjojen tai muistioiden laadinnasta.

Syöpämissio Suomi ei ole itsenäinen oikeushenkilö, eikä se lähtökohtaisesti tee oikeudellisesti sitovia sopimuksia muiden toimijoiden puolesta. Jäsenyys verkostossa ei muodosta tutkimusyhteistyötä, yhteisrekisterinpitäjyyttä, yhteisvastuuta eikä muuta oikeudellista kumppanuutta jäsenorganisaatioiden välillä.

5. Jäsenyyden kriteerit ja menettely

Jäsenyys on organisaatiopohjainen ja vapaaehtoinen. Jäseneksi voivat hakea organisaatiot tai tietyissä tilanteissa organisaatioiden yksiköt, jotka toimivat syövän ehkäisyyn, diagnostiikan, hoidon, kuntoutuksen, tutkimuksen, kehittämisen, koulutuksen, kansalaisyhteiskunnan tai yritystoiminnan alueilla ja jotka sitoutuvat verkoston toimintaperiaatteisiin.

- Hakijaorganisaatio hyväksyy Syöpämissio Suomen toimintaperiaatteet ja sitoutuu toimimaan niiden mukaisesti.
- Hakijaorganisaatio nimeää yhteyshenkilön ja tarvittaessa varahenkilön verkoston toimintaan. Yhteyshenkilö voi toimia Syöpämissio Suomen sihteeristön jäsenenä ja osallistua suunnittelukokouksiin.
- Hakijaorganisaation edustajat sitoutuvat osallistumaan toimintaan mahdollisuuksiensa mukaan sekä edistämään tiedonvaihtoa ja yhteistyötä.
- Hakijaorganisaation edustajat tunnistavat mahdolliset sidonnaisuudet ja toimivat avoimesti yhteisen edun näkökulmasta.

5.1 Jäsenyyden käsittely

- Hakemus toimitetaan sihteeristölle sen määrittelemällä tavalla (verkkolomake tai täytetty PDF-muotoinen hakemuslomake).
- Käynnistysvaiheessa vuonna 2026 ensimmäisten jäsenorganisaatioiden hyväksymisestä päättää syöpästrategiatyön käynnistämisen ohjausryhmä.
- Vuodesta 2027 alkaen uusien jäsenten hyväksymisestä päättää jäsenistö.
- Jäsenyyden päättymisestä tai menettelyn tarkemmista ehdoista voidaan määrätä näissä toimintaperiaatteissa määritellyissä säännöissä.

6. Työryhmät

- Työryhmät voidaan asettaa tietyn teeman tai kehittämiskokonaisuuden valmistelua varten.
- Jäsenorganisaatioiden edustajat voivat ehdottaa työryhmien aiheita jäsenistölle. Työryhmän ehdottaja sitoutuu osallistumaan työryhmän toimintaan ja sen kehittämiseen.
- Työryhmät hyväksyy jäsenistön kokous.
- Työryhmille määritellään tehtävä, tavoite, kokoonpano, toimikausi ja raportointitapa.
- Työryhmissä voi olla jäsenorganisaatioiden edustajia sekä tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden edustajia.
- Työryhmät raportoivat työnsä tuloksista jäsenistölle sihteeristön kautta tai jäsenistön kokouksissa.

7. Avoimet tilaisuudet

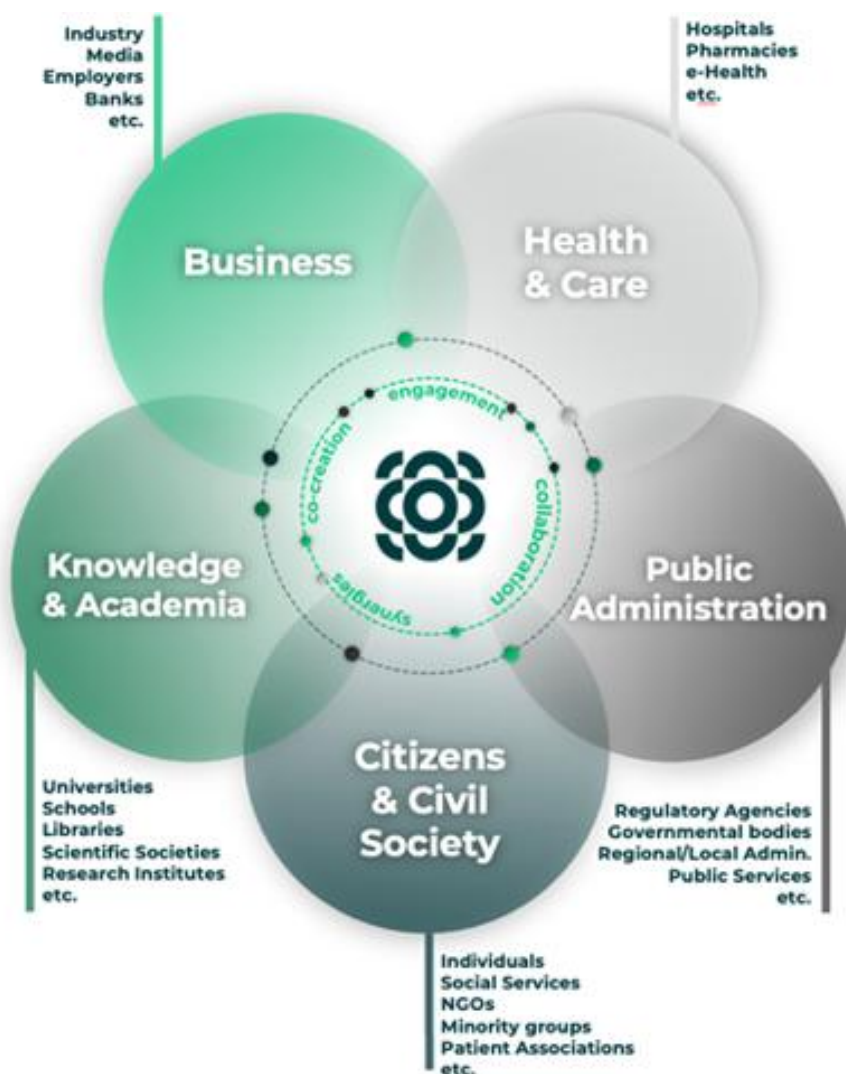
Avoimen osallistumisen ja vuoropuhelun edistämiseksi Syöpämissio Suomi järjestää vuosittain kaikille aiheesta kiinnostuneille avoimia tiedonvaihtoa, yhteiskehittämistä ja kansalaisosallisuutta edistäviä tilaisuuksia.

8. Käynnistysvaihe ja toimeenpano

- Vuoden 2026 aikana valmistellaan jäsenyyden hakumenettely.
- Jäsenistön ensimmäinen kokous voidaan järjestää, kun verkoston käynnistysvaiheen jäsenistö on koottu.
- Vuodesta 2027 alkaen jäsenistö toimii varsinaisena uusien jäsenten hyväksyvänä elimenä tämän asiakirjan ja mahdollisesti tarkennettavien sääntöjen mukaisesti.

9. Edustaminen

- Syöpämissio Suomea voivat edustaa sen toimintaan osallistuvat tahot sovittujen periaatteiden mukaisesti. Jäsenorganisaatiot voivat toimia Syöpämissio Suomen edustajina erityisesti teemakohtaisissa tai toimialakohtaisissa yhteyksissä, kun tämä tukee verkoston tavoitteita ja asiantuntemuksen hyödyntämistä.
- Edustuksista tulee sopia etukäteen sihteeristön kanssa, ja niistä keskustellaan tarpeen mukaan jäsenistön kesken. Sihteeristö koordinoi edustamista ja huolehtii siitä, että edustaminen on yhdenmukaista verkoston tavoitteiden ja toimintaperiaatteiden kanssa.
- FICANin koordinoima sihteeristö vastaa verkoston yleisestä edustamisesta ja koordinoinnista, ellei toisin sovita. FICAN toimii tarvittaessa Syöpämissio Suomen edustajana ulospäin sovituissa yhteyksissä.
- Työryhmien vetäjät tai nimetyt asiantuntijat voivat edustaa verkostoa työryhmän toimialaan liittyvissä asioissa.
- Yhteisistä kannanotoista, linjauksista tai virallisista esityksistä, joissa Syöpämissio Suomi esitetään yhtenäisenä toimijana, päätetään erikseen jäsenistön hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Jäsenorganisaatiolla on oikeus pidättäytyä yhteisten kannanottojen, lausuntojen tai suositusten tukemisesta ilman vaikutusta jäsenyyteensä.
- Toiminnan vakiintuessa jäsenistö voi muuttaa edustamisen periaatteita.

Kuva 1 The Penta Helix framework for NCMHs stakeholder's collaboration